

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1875.

Andra Kammaren.

N:r 4.

Onsdagen den 10 Februari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 3 i denna månad.

§ 2.

Föredrogs ett från Herr J. M. Wikström insänt så lydande sjukbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare, Herr Joh. Magn. Wikström, hvilken allt sedan den 11 sistlidne Januari härstädes legat under läkarebehandling för ett sedan längre tid tillbaka för handen varande, organiskt hjertfel, hvarken kan eller bör, ehuru någon förbättring inträffat, företaga resan till Stockholm, utan måste tills vidare begära ytterligare ledighet från riksdagsgörömalen; detta intygas på aflagd embetsed och bekräftas med min edeliga förpligtelse: »Så sant mig Gud hjelpe till lif och själ!»

Uddevalla den 4 Februari 1875.

O. E. Åhlström.

Med. dr. prov.läkare.

Efter uppläsning af detta betyg blef detsamma lagdt till handlingarne.

§ 3.

Företogos val af dels sex revisorer för deltagande uti innevarande års granskning af Statsverkets, Riksbankens och Riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, och dels tre suppleanter för desse revisorer; dervid blefvo utsedde:

till revisorer:

Riksdagsmannen Herr <i>A. Adlersparre</i>	med 122 röster.
» » <i>C. A. Larsson</i>	» 88 »
Förre Riksdagsmannen Herr <i>J. Mankell</i>	» 87 »

Andra Kammarens Prot. 1875. N:o 4.

1

Riksdagsmannen	Herr	<i>Sven Nilsson</i> i Efveröd ...	med 87 röster
»	»	<i>A. Andersson</i> i Intagan ...	» 86 »
»	»	<i>A. P. Danielsson</i>	» 76 »

samt till suppleanter:

Riksdagsmannen	Herr	<i>L. J. Fahlander</i>	med 104 röster
»	»	<i>C. I. Bengtsson</i>	» 103 » och
»	»	<i>S. F. Norén</i>	» 97

§ 4.

Vidare företogos val af två revisorer och två suppleanter för hvarterdera af Riksbankens afdelningskontor i Göteborg, Malmö, Luleå och Wisby, i och för granskning af nämnda kontors förvaltning och räkenskaper intill 1874 års slut; och utsågos:

Vid afdelningskontoret i Göteborg:

till revisorer:

Förre Riksdagsmannen	Herr	<i>Sven Andreasson</i> i Tollerød	med 87 röster och
Grosshandlanden i Göteborg	Herr	<i>A. Fröding</i> ...	» 86 »

samt till suppleanter:

Landstingsmannen	Herr	<i>Daniel Magnusson</i> i Flateby	med 73 röster och
Förre Riksdagsmannen	Herr	<i>H. Schmidt</i> i Partilled	» 72

Vid afdelningskontoret i Malmö:

till revisorer:

Läroverksadjunkten	Fil. Doktor	Herr <i>C. O. Ruth</i>	med 97 röster och
Förre Riksdagsmannen	Herr	<i>S. Rosenberg</i>	» 79 »

samt till suppleanter:

Landstingsmannen	Herr	<i>H. Andersson</i> i Lomma	med 63 röster och
Handlanden	Herr	<i>O. Möller</i> i Brönnestad	» 60 »

Vid afdelningskontoret i Luleå:

till revisorer:

Förre Riksdagsm.	Herr	<i>A. Danielsson</i> i Långnäs	med 59 röster och
»	»	» <i>A. Lundström</i> i Piteå ...	» 59 »

samt *till suppleanter:*

Förre Riksdagsmannen Herr *H. Bexelius* ..... med 54 röster och
Landstingsmannen Herr *Abr. Ruuth* i Skellefteå » 54 »

Vid afdelningskontoret i Wisby:

till revisorer:

Förre Riksdagsmannen Herr *L. Norrby* ..... med 79 röster och
Riksdagsmannen Herr *N. Pettersson* i Runtorp... » 79 »

samt *till suppleanter:*

Riksdagsmannen Herr *J. Lyth* ..... med 62 röster och
Förre Riksdagsmannen Herr *P. Larsson* i Lillfohle » 44 »

Den här ofvan angifna ordning mellan suppleanterne vid afdelningskontoret i Luleå, hvilka erhållit lika antal röster, blef genom lottning bestämd.

§ 5.

Herr Statsrådet m. m. Friherre J. G. N. S. Åkerhielm aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen.

1:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Karna Bengtsdotter i Östra Skräfvinge;

2:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Boel Thomsson i Båstad; och

3:o) angående fyllnadspension åt Postexpeditören i Ljungby, Postmästaren G. M. Adelstam.

Herr Talmannen mottog dessa Kongl. propositioner, med förklarande att Kammarerna skulle åt desamma lemna grundlagsenlig behandling.

§ 6.

Skedde föredragning af Herr Sven Nilssons i Österslöf, uti Kam-Beslut om Sär-
marens sammanträde sistlidne Lördag bordlagda förslag om tillsät- skildt Utskott.
tande af ett Särskildt Utskott för behandling af så väl Kongl. Maj:ts
nådiga propositioner, dels med förslag till lagar angående allmänna
värnplikten, härordningen samt härens aflöning, beklädnad och under-
derhåll, dels ock med förslag till lagar angående grunden för ord-
nande af flottans personal samt denna personals aflöning, beklädnad
och underhåll, som äfven, i fall så skulle erfordras, andra dermed

gemenskap egande förslag, som inom Riksdagen kunde komma att väckas; hvarjemte i sammanhang dermed föredrogs det i nämnda sammanträde jemväl anmälda och bordlagda protokollsutdrag från Första Kammaren, innehållande inbjudning om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af nyss omförmälda tvänne Kongl. propositioner.

Ordet begärdes af:

Herr Key, som anförde: Orsaken, hvarföre jag vid ett föregående sammanträde begärde bordläggning af Herr Sven Nilssons i Österslöf då väckta förslag om tillsättande af ett Särskildt Utskott för försvarsfrågornas behandling, var min fruktan, att, om vi, så att säga, på rak arm bifallit samma förslag, derigenom skulle vållats både tidsutdrägt och förvecklingar. Innehållet af Herr Sven Nilssons förslag är nemligen i flera delar icke öfverensstämmande med Första Kammarens beslut i samma ämne. Nämnda Kammare inbjuder denna Kammare att tillsätta ett Särskildt Utskott för behandling af de båda lagförslag beträffande landt- och sjöförsvarets ordnande, som af Kongl. Maj:t till Riksdagen afgifvits, under det att Herr Sven Nilsson föreslår, »att Riksdagen måtte tillsätta ett sådant Utskott för behandling af så väl Kongl. Maj:ts ofvannämnda förslag som ock den Kongl. propositionen angående ändring i 80 § Regeringsformen samt, i fall så skulle erfordras, äfven andra inom Riksdagen väckta förslag, som dermed ega sammanhang.» Om Kammaren obetingadt antog Herr Sven Nilssons förslag, skulle derigenom kunna inträffa, att Kongl. Maj:ts förslag om så väl grundlagsändringen som reglering af 4:de och 5:te hufvudtitlarna och jemväl den Kongl. proposition, i fråga om grundskatterna, som möjligen kan blifva till innevarande års riksdag aflemnad, — att allt detta ansåges böra hänskjutas till det Särskilda Utskottets pröfning. Då emellertid Andra Kammaren redan beslutit, att Kongl. Maj:ts proposition om grundlagsändringen skall af Konstitutions-Utskottet behandlas, och jag har mig bekant, att Stats-Utskottets första utgiftsafdelning redan till stor del handlagt fjerde hufvudtiteln, hvilken, likasom den femte hufvudtiteln, endast afser statsregleringen för år 1876, samt denna icke står i någon gemenskap med det nya härordningsförslaget; enär detta icke inverkar på utgiftsbudgeten för nämnda år, så torde det falla af sig sjelft, att den förberedande behandlingen af de frågor, som röra 4:de och 5:te hufvudtitlarnes bestämmande för nästa statsregleringsperiod, fortfarande bör verkställas af Stats-Utskottet. Hvad åter beträffar grundskattefrågan, delar jag den af Herr Sven Nilsson i Österslöf — såsom jag föreställer mig — hysta tanke, att ett Kongl. förslag i sådant afseende, om det hit inkommer under denna riksdag, bör remitteras till det Särskilda Utskottet. För denna åsigt hemtar jag stöd så väl af 1873 års Riksdags skrivelse i ämnet som af Kongl. Maj:ts yttrande i trountalet angående försvarsväsendet och grundskatterna, der dessa frågor äro med hvarandra sammanbundna. Då jag dessutom tager

för gifvet att, i fall en så beskaffad proposition kommer till Riksdagen, den af Kamrarne remitteras till det blifvande Särskilda Utskottet. byser jag för min del ick någon betänklighet att tillstyrka bifall till Första Kammarens inbjudning, dock med det tillägg, att Andra Kammaren, för sin del, jemväl ville besluta att i detta Särskilda Utskott skola, utom sju ledamöter, äfven väljas tre suppleanter.

Herr Sven Nilsson i Österslöv: Jag ber endast få nämna att jag, med frånträdande af mitt förslag i de delar hvaruti detsamma icke öfverensstämmer med Första Kammarens beslut i ämnet, yrkar bifall till Första Kammarens inbjudning, dock med det af Herr Key nu framställda tillägg angående val af tre suppleanter i det Särskilda Utskottet.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen proposition på bifall till det af Herr Key derunder gjorda och af Herr Sven Nilsson nunnera biträdda yrkande; och som denna proposition blef med öfvervägande ja besvarad, hade Kammaren alltså antagit Första Kammarens inbjudning till Andra Kammaren att förena sig i Första Kammarens beslut om tillsättande af ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter, sju från hvardera Kammaren, för behandling af Kongl. Maj:ts ifrågavarande tvänne nådiga propositioner, samt derjemte beslutit att utse tre suppleanter för de sju ledamöter, hvilka i nämnda Utskott komme att af Andra Kammaren väljas; skolande, för det ändamål, som angifves i 8 § af de för Riksdagen utfärdade reglementariska föreskrifter, underrättelse om tillsättandet af detta Särskilda Utskott, medelst protokollsutdrag, meddelas Lag-Utskottet, dit ifrågavarande Kongl. propositioner förut blifvit hänvisade.

§ 7.

Föredrogs och lades till handlingarne Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens Justitieombudsmans embetsförvaltning.

I sammanhang härmed beslöt Kammaren, på framställning af Herr Talmannen, att nästa Onsdag den 17 i denna månad företaga val af de 24 valmän, hvilka, jemte ett lika antal från Första Kammaren, hade att välja Riksdagens Justitieombudsman och hans efterträdare; hvarjemte Kammaren äfven beslöt att, i likhet med hvad under föregående riksdagar egt run, sex suppleanter för nämnde valmän skulle utses omedelbart efter valmansvalet.

§ 8.

Förekom till behandling Lag-Utskottets Utlåtande N:o 2, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition (N:o 2) med förslag till förordning angående ändring i vissa §§ af sjölagen. *Kongl. prop. ang. ändring i Sjölagen.*

K. Prop. ang.
ändring i Sjö-
lagen.
(Forts.)

Utskottet hade i detta utlåtande hemställt, att Kongl. Maj:ts omförmälda nådiga proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Efter det uppläsning skett af den del af utlåtandet, som innefattar berörda hemställan, anförde

Herr Philipsson: Enligt hvad vid detta Lag-Utskottets utlåtande finnes antecknad har jag varit förhindrad att deltaga i behandlingen af den ifrågavarande nådiga propositionen. Jag har i följd deraf icke kunnat i form af reservation angifva de skäl, som föranleda mig att yrka afslag å åtskilligt af hvad förslaget innefattar rörande ändring i nu gällande sjölag, och jag ber därför att få anföra mina motiv.

Medelst nådig författning den 15 Maj sistlidna år har Kongl. Maj:t föreskrifvit ett förändradt mätningssätt af handelsfartyg, så att i stället för den förut varande beräkningen af dräktigheten i nyläst eller efter bärighet, dervid hvarje nyläst motsvarade 10,000 skålpund, fartygets innehåll eller utrymme numera skall ligga till grund för bestämmandet af dess dräktighet; skolande utrymmet dervid uttryckas i engelska registertons, af hvilka hvart och ett utgör 108,187 svenska eller 100 engelska kubikfot. Då nu förhållandet mellan å ena sidan nyläster och å den andra registertons är inkommensurabelt — man kan nemligen icke med visshet bestämma, huru många tons en nyläst innehåller — så har man vidtagit den utvägen att af erfarenheten söka bilda sig ett omdöme i förevarande hänseende. Det är således klart och tydligt, att denna beräkning icke *alltid* är ovilkorligt hållbar; men *sannolikheten* för dess riktighet har dock legat till grund för åtskilliga af Kongl. Maj:t redan vidtagna bestämmelser och den åberopas jemväl i det Kongl. förslag, angående lastpenningarnes utgörande, som Bevillnings-Utskottet behandlat i sitt utlåtande N:o 1, hvilket nu hvilar på Kammarens bord. Kongl. Maj:t har nemligen medelst en författning, som utfärdades den 16 Oktober 1874, fastställt ett sådant förhållande emellan nyläster, å ena, och tons, å den andra sidan, att en nyläst skulle anses motsvara, när fråga är om segelfartyg 3,14 och hvad angår ångfartyg 4,5 tons, enär det visat sig, att ångfartyg, till följd af byggnadssättet, innehålla ett större utrymme än segelfartyg, ehuru lästetalet för närvarande är detsamma.

Nu har Kongl. Maj:t i tre särskilda fall genom utfärdade kungörelser lagt denna beräkning till grund för vissa ekonomiska författningar. Så har Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 5 Juni 1874, rörande fyr- och båkafgiftens utgörande, medelst förändrade bestämmelser, hvilka af det nya mätningssättet ansetts påkallade, och, med borttagande af bestämmelsen af 24 öres afgift för fartyg som gå emellan inrikes orter eller idka endast kustfart, stadgat att fyr- och båkafgifter hädanefter skola utgå med 26 öre af segelfartyg och 18 öre af ångfartyg för hvarje ton då fartyget är lastadt samt för barlastadt fartyg med hälften eller 13 öre af segelfartyg och 9 öre af ångfartyg. I den förut omnämnda författningen af den 16

Oktober 1874, som afser att bringa taxor å de för fartyg, efter deras dräktighet, till vissa orter, kommuner, bolag eller enskilda personer utgående hamnungälder samt kanal- och andra dylika afgifter i öfverensstämmelse med den nya författningen angående mätning af handelsfartyg, är *dels* detta förhållande emellan nyläst och ton iakttaget, *dels* föreskrifvet, att hamnafgifterna skola på det sätt beräknas, att, sedan först de afgifter segelfartyg hafva att erlägga för hvarje full ton af sin dräktighet uträknats, hamnafgiften för ton af ångfartyg bestämmes derigenom att afgiften för ton af segelfartyg multipliceras med 0,7.

Medelst en annan författning af samma dag har Kongl. Maj:t, i fråga om det arfvode, som tillkommer skeppsklarerare för biträde vid klarering af fartyg, hvilkas dräktighet enligt gällande mätbrede finnes bestämd i engelska registertons, utgått från enahanda synpunkt och antagande samt derföre bestämt olika afgifter för klarering af segelfartyg och ångfartyg. Slutligen har Kongl. Maj:t i nådig proposition till Riksdagen, deröfver Bevillnings-Utskottet redan yttrat sig tillstyrkande, hemställt att lastpenningar för fartyg, uppmätta enligt de i Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 15 Maj 1874 angående mätning af handelsfartyg bestämda grunder, skola utgöras med 15 öre af ångfartyg och 22 öre af segelfartyg per ton, och detta på grund af Kommerskollegii och General-tullstyrelsens efter nådig befallning afgifna yttranden.

Herrarne torde af denna korta utredning finna, att inom den ekonomiska lagstiftningen ett faktiskt förhållande legat till grund för bestämmelserna angående afgifternas beräkning, och att man dervid ingalunda velat i någon mån lägga mera tyngande eller drygare afgifter på sjöfarten, vare sig under form af fyr- och båkafgifter, skeppsklarerareafgifter och lastpenningar eller till kommuner utgående hamn- eller andra dylika umgälder, utan man har tvärtom sökt åstadkomma en, om än obetydlig, lindring i detta afseende.

Nu föreligger ett förslag till ändring i sjölagen. *Der* har man *icke* iakttagit nyssberörda faktiska förhållande. Först och främst har man i 78 § icke uppdragit någon skilnad emellan segel- och ångfartyg i afseende å tontalet, hvarefter antalet liggedagar numera skall beräknas, och vidare har man ej heller i 79 § 2 mom. meddelat någon af bärighetens förhållande till tontalet beroende olikhet i ersättningsbeloppet; i följd hvaraf till förmån för rederierna affärsrörelsen blifvit pålagd en ganska tryckande afgift, utan att något antagligt skäl derför åberopats. Jag skall genast visa med exempel, huru dessa afgifter tynga å rörelsen. Dessförinnan vill jag blott anmärka, att vid reduktionen af de i 78 § af nu gällande sjölag föreskrifna lästetal ångbåtarna blifvit något styfmoderligt behandlade derigenom att man bestämt antalet liggedagar lika för ång- och segelfartyg. För närvarande lyder 78 § sjölagen sålunda: »Äro liggedagarne icke bestämda genom bindande aftal eller annat gällande förbehåll, beräknas deras antal särskildt för lastning och för lossning.»

K. prop. ang.
ändring i Sjölagen.
(Ports.)

K. Prop. ang. ändring i Sjö- lagen. (Forts.)	för ett fartyg, som icke är öfver 30 nyläster — 6 dagar.
	» » öfver 30, men ej öfver 50 — 8 »
	» » » 50, » 80 — 10 »
	» » » 80, » 120 — 12 »
	» » » 120, » 160 — 14 »
	» » » 160, » 200 — 16 »
	» » » 200, » 250 — 18 »
	» » » 250 — 20 »

etc.» Då nu i bestämmelserna rörande ändring i denna tariff ingen skilnad blifvit gjord emellan segel- och ångfartyg, är det ju tydligt, att de senare, som för samma bärighet hafva större tontal än de förra, komma inom en högre kategori och följaktligen betinga i verkligheten ett större antal liggedagar. I 79 § 2 mom. åter, hvarest för närvande stadgas, att ersättning för öfverliggedagen skall utgå med 1 R:dr om dagen för hvarje nyläst, föreslås ingen annan ändring, än att ersättningen bestämmes till 50 öre om dagen för hvarje ton af fartygets drägtighet utan skilnad mellan segel- och ångfartyg. Tänker man sig nu två fartyg, ett ångfartyg och ett segelfartyg, hvardera om 100 nyläster, så skulle, med tillämpning af de i förberörda författningar föreskrifna beräkningsgrunder, segelfartyget erhålla en drägtighet af 314 och ångfartyget af 450 tons. Den sålunda uppkommande olikheten i tontal måste alltså föranleda dertill, att då dessa fartyg nu erhålla lika mycket i ersättning för öfverliggedagar, eller 100 Kr. om dagen, skulle segelfartyget hädanefter komma att åtnjuta 314×50 öre eller 157 Kr., men ångbåten 450×50 öre = 225 Kr. — en förhöjning alltså till förmån för den senare af 125 procent. Förslaget till nu gällande sjölager innehåller visserligen att i fråga varande ersättning skulle utgöras med 1 R:dr 50 öre om dagen för hvarje nyläst, ehuru densamma blef sedermera bestämd till allenast 1 R:dr. Och äfven om man kunde dela den åsigt Lag-Utskottet uttalat derom, att i anseende till stegringen af prisen å skeppsförmödenheter och af sjöfolks hyror den föreslagna ersättningen, som för nyläst beräknad komme att utgöra omkring 1 Rdr 60 öre för hvarje sådan, icke vore för hög, så synes dock någon skilnad hafva bort göras emellan segel- och ångfartyg, då skilnaden emellan de båda fartygsslagens tontal till följd af utrymmets olikhet kommer att blifva så olika.

Må man ej tro att den föreslagna förändringen hufvudsakligen komme att lända de inhemska redarne till förmån — nej, just vid befraktningen af större ångbåtar skola de utländska rederierna draga den största vinsten af förhöjningen, under det att denna tvärtom skall verka ganska tryckande på den inhemska handelsrörelsen. Det är icke ovanligt t. ex. i Göteborg att hamnen besökes af holländska, engelska och andra nationers ångbåtar, och snart nog torde vi ega direkt kommunikation med Amerika. Nu är visserligen i regeln förhållandet, att i certepartiet *antalet* af liggedagar utsättes och i ty fall kommer naturligtvis sjölagen icke att lända till efterrättelse,

men deremot händer det oftast att ersättningens belopp *icke* inkommit i certepartiet, utan att hänvisning meddelats till sed och lag på lastnings- eller lossningsorten i detta hänseende.

*K. Prop. ang.
ändring i Sjö-
lagen.
(Forts.).*

I händelse af tvist, skall alltså ersättningen utgå efter sjölagens bestämmelser, och om dessa affattas så, som här är vordet föreslaget, är lätt att finna, hvilken ökad tunga allenast genom ett oegentligt räkningsätt tillskyndas befraktaren. En stor ångare om 500 nyläster skall sålunda efter nu gällande sjölag åtnjuta, der särskildt aftal ej skett, 500 Kr. för hvarje öfverliggedag, men efter den här föreslagna reduktionen till tons erhålla 1,125 Kr. dagligen, eftersom $500 \text{ nyläster} \times 4.5 = 2.250 \text{ tons}$ och $0.50 \text{ Kr.} \times 2.250 = 1,125 \text{ Kr.}$; i följd hvaraf, endast på grund af vår liberalitet att ändra sjölagen, ersättningsbeloppet för t. ex. *fem* öfverliggedagar kommer att uppgå till 5,625 Kr. i stället för 2,500 Kr.

Sammanfattar jag slutligen min här gjorda framställning, anser jag således dels att afgiftstariffen i 78 § af sjölagen bör uppgöras särskildt för segel- och särskildt för ångfartyg samt dels äfven att, med ledning af de beräkningsgrunder, som återfinnas i Kongl. förordningen den 16 Oktober 1874, ersättningen för liggedagar bör i 79 § 2 mom. af samma lag bestämmas till 35 öre för segel- och 25 öre för ångfartyg. I sådant fall skulle — allt under förutsättning att den af Kongl. Maj:t föreskrifna norm för beräkningen af förhållandet mellan ton och nyläst är riktig, hvilket — jag upprepar detta ännu en gång — jag, för min del, anser den måste antagas vara, sagda ersättning för hvarje öfverliggedag utgå för ett segelfartyg af 100 nylästers dräktighet med 109 Kr. 90 öre och för ett ångfartyg af samma dräktighet med 112 Kr. 50 öre, det vill säga, att en förhöjning skulle ega rum för de förra af omkring tio, för de senare af jemt tolf och en half procent.

På grund af det sålunda anförda anhåller jag om återremiss af betänkandet, på det att Lag-Utskottet måtte komma i tillfälle att tillse, hvilka förändringar och tillägg i den förevarande Kongl. propositionen af behovet påkallas för att härutinnan bringa den civila lagstiftningen i öfverensstämmelse med den ekonomiska.

Grefve Sparre: Mot den siste talarens yrkande har jag så mycket mindre något att erinra, som återremiss i Första Kamraren redan blifvit beslutad och således Utskottet väl bör lemnas tillfälle att taga i öfvervägande de invändningar, hvartill detta lagförslag i begge Kamrarne gifvit anledning. Det vore nemligen olämpligt om Andra Kamraren i frågan fattade något bestämdt beslut, emedan Utskottet i sådant fall icke längre hade fria händer att å de gjorda anmärkningarne fästa det afseende som de eljest kunde anses förtjena. Beträffande talarens yttrande vill jag dock gemmäla några ord.

Det är uppenbart, mine Herrar, att här föregår en strid emellan befraktare, å ena sidan, och skeppsredare, å den andra. Skeppredaren vill hafva ersättningen för fartygens liggedagar uppdrifven till högsta

K. Prop. ang.
ändring i
Sjölagen.
(Forts.)

möjliga belopp, och befraktaren vill hafva den satt så låg som möjligt. Att någon tillökning i den ersättning, som sjölagen nu medgifver, bör ega rum, torde svårligen kunna bestridas. Nu skulle genom föreliggande förslag den godtgörelse för öfverliggedagar, som år 1863 bestämdes till en riksdaler af hvarje nyläst, med beräkning af något mera än 3 tons pr nyläst, komma att förhöjas till omkring 1 R:dr 60 öre. Jag tror icke att en så beskaffad prisförhöjning skall kunna anses större, än behovet påkallar. Hvar och en, som har att aflöna arbetare, dagsverkare eller tjenstehjon, känner väl, huru deras anspråk stigit sedan 1863. För den skull finner jag det också alldeles i sin ordning, att rederiet för ett fartyg, der mycket sjöfolk skall aflönas, numera bör tillerkännas någon förhöjning i liggedagsersättningen, som sedan nämnda år icke undergått förändring. Hvad åter beträffar sjelfva den siffra, som i sådant hänseende blifvit föreslagen, eller 60 procent af det nu gällande ersättningsbeloppet, så tycker jag, för min del, att den icke står i något obilligt förhållande till den stegring, tjenstehjonslönerna, dit sjömanshyrorerna äfven böra räknas, undergått på de senare 12 åren. Tager jag åter dagsverksprisen till norm för jämförelsen, så blifver föreslagna förhöjningen tydligen otillräcklig. Härtill kommer, att alla de materialier, som erfordras för ett fartygs byggnad och utrustning, såsom trä, järn, tågvirke, spik, matvaror m. m., numera betinga ett långt högre pris än tillföre. Att vid sådant förhållande rederierna, i samma mån fartygens utrustning kräver större kostnader, böra tillgodonjuta högre ersättning än förut för de dagar, då fartygen ligga stilla och icke kunna förtjena något, är, enligt min öfvertygelse, klart som dagen. Huruvida siffran för förhöjningen är här rätt träffad, kan jag dock icke med bestämdhet afgöra. I Utskottet bedömde vi densamma med ledning af de förhållanden, som i allmänhet gjort sig hittills gällande, och vi funno derved Kongl. Maj:ts förslag i denna del någorlunda billigt. Vi hade derved tillfälle att taga del af det utlåtande, handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg, öfver förslaget hörd, afgifvit. Nämnden ansåg den föreslagna tillökningen i afgift för *segelfartygs* öfverliggedagar vara för stor. Den ansåg det vara tillräckligt om ersättningen för hvarje ton bestämdes till 35 öre i stället för 50 öre. I fråga om ersättningsbeloppet för *ångfartyg* yttrade nämnden deremot ingenting, men väl att det bör höjas. Den säger i sitt utlåtande, att »för segelfartyg det stadgade antalet liggedagar bör bibehållas, hvaremot ersättningen för öfverliggedagar skäligen bör höjas till 35 öre om dagen för hvarje ton. För ångfartyg torde å ena sidan liggedagarnes antal böra kunna i ej ringa mån minskas samt å andra sidan ersättning för öfverliggedagar *höjas* utöfver den för segelfartyg här förut föreslagna.» Den erkänner således, att 35 öre per ton är lagom för segelfartyg, och antyder att ersättningen för ångfartyg måste höjas, men någon bestämd siffra har den, såsom nämnt är, i detta fall icke föreslagit. Nu har deremot den siste talaren kommit med ett yrkande i alldeles motsatt riktning. Jag

får säga, att, så vidt min erfarenhet sträcker sig, det verkligen är allt för gålet, att sätta i fråga en *lägre* afgift för ångfartyg än för segelfartyg. Handels- och sjöfartsnämnderna i Stockholm och Malmö hafva också blifvit hörda och den i Malmö också erkänt, att en *tillökning* i ersättningen för öfverliggedagar enligt Kongl. Maj:ts proposition vore billig. Stockholms handels- och sjöfartsnämnd vill hafva ersättningen bestämd till 40 öre per ton. Det må derföre väl kunna sägas vara ett egendomligt yrkande, som den siste ärade talaren här framställt, att man borde sätta siffran för ersättningen *lägre* för ångfartyg än för segelfartyg. Eljest vet hvar och en ganska väl, att om segelfartyg äro dyra att bygga och utrusta, så äro ångfartyg ännu dyrare, hvarföre också ersättningen bör vara större för dem än för segelfartyg.

K. Prop. ang.
ändring i
Sjölagen.
(Forts.)

Uti en fråga af sådan beskaffenhet som denna, der, såsom jag yttrade i början af mitt anförande, stridiga intressen mötas, är det gifvet, att äfven inom representationen väsentligen olika åsigtter skola göra sig gällande, och vigt ligger då uppå, att de skäl, som för dem kunna anföras, behörigen afvägas mot hvarandra och begrundas. Jag är ock öfvertygad att samtliga medlemmarne af Lag-Utskottet skola med mig gerna se, att återremiss eger rum, på det att vi, riktade med den erfarenhet, som här och i Medkammaren uttalat sig, få ånyo taga ärendet i öfvervägande.

Herr Hammarberg: Det är glädjande för mig att nu höra, det ordföranden i Lag-Utskottet fäst afseende vid hvad handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg yttrat i de handlingar, hvilka kommit Lag-Utskottet till del. Jag erkänner, att, utan hans nu afgifna, bestämda förklaring i detta afseende, det icke skulle hafva fallit mig in att tro, det någon särskild uppmärksamhet från Lag-Utskottets sida egnats derät, då Lag-Utskottets förevarande utlåtande börjar på följande sätt: »Efter erhållen kännedom derom, att handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg, hvars yttrande öfver förslaget blifvit infordradt, deremot gjort åtskilliga anmärkningar, har Utskottet, på derom till Kongl. Justitie-departementet gjord famställning, af dessa anmärkningar erhållit del» och Utskottet, efter att sedermera hafva angifvit åtskilliga motiv för den i fråga satta förhöjda ersättningen för öfverliggedagar, afslutar sitt betänkande sålunda: »På grund häraf anser Utskottet hvad handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg påmint så mycket mindre förtjena afseende, som, på sätt ofvan blifvit antydt, det torde vara allmänt brukligt, att aftal om ligge- och öfverliggedagarnes antal jemte ersättning för de senare i de flesta fall ingår i fraktsluten, så att lagens stadganden härom blott undantagsvis komma att tillämpas och sålunda ej blifva af någon synnerligen ingripande vigt för affärlifvet; och får Utskottet, som ej heller i öfrigt finner skäl till någon anmärkning mot i fråga varande förslag, alltså värdsamt hemställa» etc. Jag gifver Utskottet rätt i den slutsats, hvartill det kommit, att denna lag uti antydda hänseendet i

K. Prop. ang. ändring i Sjölagen. (Forts.) allmänhet icke kommer att blifva af någon ingripande betydelse. emedan förord bryter lag, och fraktaftal i de flesta fall på förhand afslutas, men jag kan icke instämna i Utskottets utlåtande derutinnan, att på denna grund det skulle vara alldeles likgiltigt hvad i lagen står, ty lagen är just till för de få fall, då sådana aftal icke finnas. Af sådan anledning och på det att rättvisa och billighet må med visshet komma till del jemväl dem, som ej uppgjort dylikt aftal, har handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg yttrat sig på sätt dess handlingar utvisa.

Då jag ej onödigt vill förlänga diskussionen, skall jag försöka undvika att återupprepa hvad Herr Philipsson redan anfört. Hvad angår det af ordföranden i Lag-Utskottet anmärkta förhållandet beträffande den oförlighet, som, enligt hans förmenande, skulle uppstå genom Herr Philipssons förslag angående det olika beloppet af öfverliggedagsersättningen för segel- och för ångfartyg, så tror jag mig kunna upplysa, att de siffror, Herr Philipsson angifvit, endast äro beroende af hans afsigt att på det nya skeppsmätningssättets grund i det närmaste återbringa förhållandena, i afseende å ersättningsbeloppen, till hvad de nu äro. Och då den Kongl. propositionen, så vidt ingressen till den samma synes gifva vid handen, icke afser något annat än att bringa nu gällande sjölag i öfverensstämmelse med den författning, som föreskrifver, att fartyg skola mätas efter registerton i stället för nyläster, så framgår ju ock deraf, att det i samma proposition framlagda lagförslaget icke äsyftar att göra någon rubbning i öfriga förhållanden. Åtminstone har jag, för min del, icke kunnat fatta saken annorlunda.

Derest den grund för beräkningen af förhållandet mellan nyläst och registerton, som Kongl. Maj:t uti en författning af den 16 Oktober 1874 fastställt såsom tillämplig för vissa afgifters beräkning, i verkligheten kommer att visa sig vara den rätta, inträder just en sådan oförlighet, som Herr Philipsson påpekat, och jag anhåller att med ett enda exempel få närmare belysa dess beskaffenhet. Ett fartyg, som nu mäter t. ex. 239 nyläster, har för närvarande, enligt gällande sjölag, 18 liggedagar och åtnjuter för hvarje öfverliggedag en ersättning af 1 krona pr nyläst, eller tillsammans 239 kronor om dagen. Jemlikt den sannolikhetsberäkning, som Kongl. Maj:t i nys berörda förordning uppställt såsom norm för reduktionen, skall samma fartyg, om det är segelfartyg, anses mäta 750 tons samt, i enlighet med den förevarande nädiga propositionen, erhålla endast 16 liggedagar, eller 2 liggedagar mindre än efter det gamla mätningssättet, samt 375 kronor i ersättning för hvarje öfverliggedag. Är det åter ett ångfartyg, kommer dess dräktighet att utgöra 1,075.5 tons och det erhåller, enligt föreliggande förslag, 20 liggedagar samt 537,75 kronor i ersättning för hvarje öfverliggedag. Ett ångfartyg, som nu mäter 239 nyläster och har 18 liggedagar, kommer således att få ligga i hamn 20 dagar, under det att, såsom jag nyss nämnde, ett segelfartyg med samma lästetal skall ligga endast i 16. Det är

denna oformalighet, hvilken visserligen ej länder till skydd för ångbåtsfarten, som Grefve Sparre vill godtgöra genom att höja ersättningen åt ångbåtsrederierna för öfverliggetiden. Jag erkänner villigt, att rättvisa skulle kunna ligga till grund för ett sådant förslag, men det torde ändock ej gå an att på dylikt sätt, likasom genom ett tärningskast, utjemna de missförhållanden, som i gällande sjölag ega rum mellan ång- och segelfartyg och som genom tillämpning af det i fråga varande Kongl. lagförslaget än vidare måste uppkomma. Skola dessa behörigen rättas och afhjelpas, fordras dertill — föreställer jag mig — en genomgripande omarbetning af sjölagen. Jag betviflar alltså lämpligheten deraf, att denna särskilda fråga här beröres, helst, såsom sagdt är, den Kongl. propositionen allenast tyckes afse att bringa den nuvarande sjölagen i rätt förhållande till de författningar, som, med anledning af det nya skeppsmätningssättets införande, af Kongl. Maj:t utfärdats i ekonomisk lagstiftningsväg. Af sådan anledning och i detta syfte anhåller jag, att Lag-Utskottets nu föredragna betänkande må återförvisas.

K. Prop. ang.
ändring i
Sjölagen.
(Forts.)

Herr Peter Olsson: Det är sant, hvad den föregående ärade talaren yttrat, att Kongl. Maj:t, vid meddelande af föreskrift rörande tillämpningen af den genom det nya skeppsmätningssättet betingade beräkningen af förhållandet mellan nyläster och registertons, icke gjort någon förändring i gällande sjölags stadganden angående fyr- och båkmedlens samt lastpenningarnes utgörande, men att deremot det föreliggande Kongl. förslaget innefattar en från den sålunda fastställda beräkningsnormen afvikande bestämmelse för *rederierna*, i hvad angår ersättningen till dem för öfverliggedagar. Det kunde visserligen tyckas att konsekvens bort iakttagas jemväl i detta afseende; men dervid må dock tagas i betraktande, att de två förstnämnda förordningarne afse afgifter till *staten*, och den *sistnämnda*, hvilken ock här föreligger, en ersättning till *redaren* eller en affär *enskilda* emellan.

Då emellertid den Kongl. propositionen här föreslår en förändring i detta afseende, så och ehuru det nådiga förslaget icke närmare angifver några motiv, *hvarföre* i fråga om beräkningsgrunden någon olikhet blifvit här föreslagen, torde det vara skäl att närmare tillse, huru saken kommer att gessalta sig i verkligheten. Jag vill då först fråga: har den förändring, som Kongl. Maj:t sålunda tillstyrkt, något stöd i för handen varande förhållanden? Är den betingad af de förändringar, som synbarligen föreligga med afseende å sjöfarten? Det vill i sådant hänseende synas mig, som skulle bestämmelsen, att samma antal liggedagar skola gälla för ång- och segelfartyg, vara orimlig. Ty hvar och en, som besitter en aldrig så liten erfarenhet om handels och affärlifvets förhållanden, vet ganska väl, att man i allmänhet icke kan för ångfartyg betinga sig mera än ungefärligen fjerdelen af det antal liggedagar, som gäller för segelfartyg. Då jag för ett seglande fartyg om 400 tons kan betinga mig 12 liggedagar, är det sålunda knappast möjligt att få

K. Prop. ang. ändring i Sjölagen. mera än 3 eller måhända 4 dagar för ett ångfartyg af samma drägtighet. Detta förhållande är så känt och konstateradt, att jag vågar påstå, detta svårigen kan med framgång bestridas.

(Forts.)

När nu fråga är om återremiss — och jag vill för min del icke motsätta mig en sådan — så och, enär Kongl. Maj:t i detta afseende föreslår en förändring beträffande ersättningsbeloppet, och man ju måste antaga att Kongl. Maj:t dertill haft något skäl, får jag dels anhålla, att Lag-Utskottet ville i denna riktning behandla frågan, dels för egen del vördsammast hemställa, att Utskottet måtte taga hänsyn jemväl till den orimlighet jag påpekat och således ändra *antalet liggedagar* för ångbåtar derhän, att det åtminstone i intet fall blifver högre än hälften af det för seglande fartyg stadgade antal. Jag tror, att detta är blott en enkel gärd af rättvisa, hvilken gerna lemnas, då man tager hänsyn till för handen varande förhållanden. En annan fråga, som måhända skulle kunna synas vara af ännu större vikt, är den om *ersättning för öfverliggedagar*. I detta afseende torde likaledes vara till fullo konstateradt, utan behof af något bevis, att ångbåtar alltid betinga sig betydligt högre ersättning för hvarje öfverliggedag än segelfartyg. Då Lag-Utskottet kommer att behandla äfven denna fråga på grundvalen af Kongl. Maj:ts förslag, hvilket jag, för min del, anser gå i rätt riktning, torde väl Lag-Utskottet äfven komma att derutinnan föreslå den förändring, som jag i öfrigt tror vara alldeles nödvändig. Jag ber att få närmare belysa anmärkta missförhållande genom ett exempel. Jemlikt detta nådiga förslag skulle en ångbåt af 600 tons drägtighet, efter 50 öre pr ton, i ersättning för hvarje öfverliggedag erhålla 300 kr., hvaremot befraktaren i vanliga fall får betala omkring 25 Pund Sterl. i den händelse aftal slutits medelst certeparti och sjölagens bestämmelser i denna del alltså ej komma i tillämpning. Kan han nedtrycka beloppet till 20 Pund Sterl., anses detta vara en mycket billig afgift. Här af visar sig sålunda, att i båda fallen en större ersättningssiffra uppkommer, hvarföre också vederbörande rederi alltid betraktar såsom en förlust, om någon gång aftal angående ersättningen för öfverliggedagar icke blifvit medelst certeparti bestämdt.

Det torde vid sådant förhållande vara både rättvist och billigt att tillse, att ångbåtsfurten uti ifrågavarande hänseende kommer att i sjelfva lagen få åtnjuta en ersättning, som är med vanliga aftal något mera öfverensstämmande och som i intet fall kan förnärma vare sig den ene kontrahenten eller den andre. Jag tror således, att, om Lag-Utskottet vill vidtaga någon förändring i sådan syftning, Utskottet bör bestämma den afgift, som för hvarje öfverliggedag skall till ångbåt erläggas, till högre belopp, än det Kongl. Maj:t i dess proposition här föreslagit. Och skulle i sammanhang härmed jag till närmare granskning upptaga det af en ärad talare på göteborgsbänken framställda förslag angående öfverliggedagsersättningens bestämmande för ångfartyg till 25 öre per ton, måste jag naturligtvis komma till ett alldeles orimligt resultat.

Man har visserligen här sagt, att den ofvan föreslagna förändringen icke skulle medföra någon fördel för den inhemska sjöfarten. I detta afseende vill jag dock fästa Kammararens och Lag-Utskottets uppmärksamhet derpå, att vår sjöfart under de senare åren i betydlig mån utvecklats och förkofrats; hvilket förhållande äfven framgår af Kommerskollegii berättelser, hvaraf inhemtas, att våra egna ångbåtar till en ej ringa del tillfredsställa sjöfartens behof så väl inom landet som å utrikes orter. Jag tror för den skull ingalunda, att påståendet, att förändringen skulle medföra fördelar endast för utlänningen, håller stånd för en närmare granskning.

*K. Prop. ang-
ändring i Sjö-
lagen.
(Forts.)*

Man har vidare också framhållit, hurusom det ej skulle vara rätt lämpligt att för närvarande vidtaga någon annan åtgärd, ledande till ändring af sjölagen, än en enkel reduktion af afgiftsbeloppen, påkallad af ombytt mätningssätt. Detta låter visserligen säga sig, men i ty fall tror jag att, å ena sidan, vid den Kongl. propositionen ej fästats det afseende, som densamma torde väl förtjena, och å den andra, en orättvisa vore begången i så måtto, att hänsyn icke tagits till de faktiska förhållanden som föreligga och hvilka tvifvelsutan böra föranleda de jemkningar i förslaget, jag till syftningen antyd.

På grund af hvad jag nu anfört vill jag, för min del, rätt gerna medgifva en återremiss, under förhoppning, att Lag-Utskottet fäster något afseende vid dessa enkla och med samma förhållandet öfverensstämmande omständigheter samt derefter inkommer till Riksdagen med nytt yttrande i detta ganska viktiga ämne.

Herr Philipsson: Då jag har äran tillhöra Lag-Utskottet och der lärar få tillfälle att såväl närmare redogöra för mina åsikter, som ock bemöta de anmärkningar, som af föregående talare framkastats mot mitt förra anförande, skulle det kunna anses öfverflödigt att nu orda derom; men jag gör det dock, på det ingen af Kammararens ledamöter må af dessa anmärkningar förledas till den tron att mitt yrkande, det ersättning för hvarje öfverliggedag borde bestämmas till 35 öre för segel- och 25 öre för ångfartyg, skulle vara så orimligt, som man låtit påskina, och jemväl stridande mot handels- och sjöfartsnämndens i Göteborg uti frågan uttalade åsigt.

Såsom förut är sagdt, kommer, vid förvandlingen af lästetal till tons, ett ångfartyg till följd af dess större utrymme att erhålla flera tons än ett segelfartyg af samma lästetal. Skulle då ersättningen för öfverliggedagar vara lika för båda slagen, så är ju tydligt, att för ångfartyget med det större tontalet skulle ersättningen blifva större än för segelfartyget. Enligt mitt förra exempel skulle, med tillämpning af den utaf mig föreslagna ersättningsberäkning för öfverliggedagar, för ett ångfartyg om 100 nylister, hvars tontal uppgår till 450, den dagliga ersättningen utgöra 112 kronor 50 öre, eller 2 kronor 60 öre mera än för ett segelfartyg af samma lästetal, till hvilket ersättningen skulle utgå med allenast 109 kronor

K. Prop. ang. 90 öre, enär dess tontal endast utgör 314, hvaraf tydligen framgår, att ersättningsbeloppet för ångfartyg rätteligen blir högre, fastän afgiften för hvarje ton der är upptagen till lägre belopp än det för segelfartyg beräknade. Huruvida deremot detta högre belopp må anses nog högt tilltaget, derom kunna ju vara olika meningar.

ändring i Sjö-
lagen.
(Forts.)

Hvad den siste värde talarens yttrande angår, så och om man ser saken från *skeppsredarnes* synpunkt, samt anser det vara med billighet öfverensstämmande, att dessa tillgodonjuta högre ersättning genom det nya skeppsmätningssättet — nå väl — må man då bereda dem sådan. Jag skall icke sätta mig deremot. Jag vill endast framhålla, att samma äsigt som jag här uttalat ock gjort sig gällande i andra hithörande författningar, ity att der alla å ångfartyg belöpande utgifter äro lägre än segelfartygens.

Herr Jöns Rundbäck: Då jag tror och hoppas, att i fråga varande förslag varder till Lag-Utskottet återremitteradt, anser jag mig, på samma gång jag fullgör en pligt, böra begagna detta tillfälle att omnämna ett uppdrag, som jag ofta erhållit af sjökaptener, skeppare och redare på vestkusten, hvilka allmänt klagat öfver den stora mängd af liggedagar som nu gällande sjölag tillstodder. Jag har emellertid ej velat väcka motion i ämnet, ty jag har sagt dem, att sjölagen ju tillåter att genom särskildt aftal i fraktsluten åstadkomma ändring i detta förhållande, men jag har då alltid fått till svar, att i många fall sådana uppgörelser icke kunna komma till stånd. Och att för öfrigt, äfven der så sker, den ersättning, som för öfverliggedagar kan högst betingas, ändock aldrig motsvarar den förlust, som vållas redarne derigenom, att fartygen måst ligga kvar i hamn. Vid sådant förhållande och enär, så vidt jag kan finna, denna klagan från befraktningstagarnes sida har för sig ganska mycket fog, får jag anhålla, att Lag-Utskottet ville taga i särskildt öfvervägande, huruvida icke inskränkning i liggedagarnes antal skulle i någon mån kunna medgifvas.

Herr Hammarberg: Med afseende å den föregående talarens yttrande har jag blott att säga ett enda ord, hvilket egentligen blott är ett upprepande af hvad jag förut sagt. Jag medgifver, att åtskilliga förändringar i sjölagen må behöfva att göras. Men ehuru jag ingalunda betviflar Lag-Utskottets förnuåga i detta hänseende, hemställer jag ändock, huruvida det må vara rådligt att vidtaga partiela förändringar i denna lag å den korta tid, som för sådant ändamål återstår att använda, enär den nya författningen ju skall vara antagen och promulgerad före nästa månads utgång. Jag vill derföre fästa Lag-Utskottets uppmärksamhet uppå, om ej skäl vore för handen att nu inskränka sig derhän att söka, såsom jag föreslagit, bringa sjölagens nuvarande och här ifrågakomma stadganden i full öfverensstämmelse med de till det ekonomiska lagstiftningsområdet hörande författningar, beträffande hvilka Kongl. Maj:t föreskrifvit

den förändrade beräkning af vissa afgifter, hvilka af det nya skepps-
 mätningssättet betingats, helst af ett annat förfarande ej ringa olä-
 genheter antagligen skulle komma att uppstå.

*K. Prop. ang.
 ändring i Sjö-
 lagen.
 (Forts.)*

Hans Excellens Herr Justitiestatsministern Carleson: Att döma af de fleste talarnes afgifna yttranden, är sannolikt, att ifråga-
 varande betänkande kommer att återremitteras till Lag-Utskottet. På det Utskottet dervid ej må behöfva 2 gånger läsa samma sak, vill jag, som i frågan nyss yttrat mig i Första Kammaren, här endast anmärka att, innan Kongl. Maj:ts förslag i ännu öfverlemnades till Högsta Domstolen, sökte jag att af handels- och sjöfartsnämnderna i rikets största städer erhålla upplysning om deras tankar i saken. Före ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t inkommo yttranden endast från nämnderna i Göteborg och Malmö, af hvilka den senare uttryckligen förklarade, att från dess sida ingen anmärkning mot förslaget vore att göra.

Då intet yttrande från nämnden i Stockholm afhördes, sökte jag på enskild väg inhemta de särskilda ledamöternas meningar och kom då till den uppfattning, att de för sin del ansågo det i Justitiedepartementet uppsatta förslaget vara antagligt. Först i går har denna nämnd inkommit med utlåtande, hvilket också innefattar ett obetingadt godkännande af det Kongl. förslaget, utom hvad angår bestämelsen rörande ersättning för öfverliggedagar, hvilket nämnden ansett böra fastställas till 40 i stället för 50 öre per dag. Efter min tanke är det emellertid alldeles omöjligt att med visshet afgöra, hvilket af dessa belopp skall vara det rätta. Deremot synes det klart, att man vid bestämmandet af ersättningen för öfverliggedagarne äfventyrar mindre genom att sätta densamma för högt, än för lågt. emedan *befraktaren*, men ej *skepparen*, är den som förorsakar öfverliggedagarne.

Öfverläggningen var slutad. Derunder hade icke något annat yrkande blifvit framställt, än att ärendet måtte till Utskottet återförvisas. Emellertid gaf Herr Talmannen först proposition på bifall till Utskottets förslag samt derefter på nyss nämnda yrkande; och som den senare propositionen blef med öfvervägande ja besvarad, hade Kammaren alltså beslutit att till Utskottets förnyade behandling återförvisa förevarande utlåtande.

§ 9.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:
 Stats-Utskottets Utlåtanden N:is 3, 4 och 5; samt
 Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 1,

§ 10.

Uppå derom af Herr Talmannen gjord framställning, beslöt Kammarén att i sammanträdet Lördagen den 13 dennes anställa val af ledamöter och suppleanter i det Särskilda Utskott, som Kammarén denna dag beslutit tillsätta.

§ 11.

Till bordläggning anmäldes Kongl. Maj:ts under § 5 här ofvan omförmälda nådiga propositioner.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaréns ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

In fiden
H. Husberg.